

# Obsah

---

Úvod .....	13
Seznam zkratek .....	14

## 1. lekce

Jazyk .....	17
Písmo a abeceda .....	18
Výslovnost .....	20
Délka slabiky .....	22
Přízvuk slovní .....	23
In Pragensi ponte (píseň) .....	26

## 2. lekce

Úvod do časování .....	27
Základní odborné výrazy .....	27
Konjugace a slovesné kmeny .....	28
<b>Indikativ prézentu, imperfekta a futura 1. konjugace</b> .....	30
• Nepravidelné sloveso dō, dare dávat .....	34
• Imperativ II. 1. konjugace .....	34
Překlad latinského pasiva .....	36
<b>Textová část</b> .....	37
• Počešťování latinského slovesa .....	40
Ubi caritas (píseň) .....	40

## 3. lekce

Úvod do skloňování .....	41
Základní odborné výrazy .....	41
Rozdělení substantiv .....	41
<b>Substantiva 1. deklinace</b> .....	43
• Koncovka -ābus .....	44
• Řecké skloňování 1. deklinace .....	44
Pasivní osobní vazba v latině .....	45
• Latina a česká přídavná jména přivlastňovací .....	46
Postup při překladu latinské věty .....	46
<b>Textová část</b> .....	47
• <i>Aeneas ante reginam in Africa</i> .....	48
• Počešťování substantiv 1. deklinace .....	52
Magnificat (píseň) .....	53

#### 4. lekce

<b>Substantiva 2. deklinace</b> .....	54
• Poznámky ke 2. deklinaci .....	57
• Řecké skloňování 2. deklinace .....	57
Zápor .....	59
<b>Textová část</b> .....	59
• <i>De Romulo et Remo</i> .....	61
• Počešťování substantiv 2. deklinace .....	64
Porta bene (píseň) .....	65

#### 5. lekce

<b>Adjektiva 1. a 2. deklinace</b> .....	66
<b>2. konjugace</b> .....	67
• Imperativ II. 2. konjugace .....	69
Latinské adjektivum v přívlastku .....	71
• Zpodstatnělá adjektiva .....	72
• Vazba adjektiva multus, -a, -um .....	72
<b>Textová část</b> .....	73
• <i>Responsum Laconicum</i> .....	74
• J. S. Machar: Posel .....	74
• <i>De Odysseo et Aenea</i> .....	75
• Substantivní přípona -or .....	82
Oculi nostri (píseň) .....	82

#### 6. lekce

<b>3. konjugace</b> .....	83
• Imperativ sg. dīc, dūc, fac, (fer) .....	89
• Imperativ II. 3. konjugace .....	89
Předložky .....	90
Předpony .....	91
Překlad latinského slovesa vincō, -ere .....	92
<b>Textová část</b> .....	93
• <i>De rapina Sabinarum</i> .....	94
• Předpony a- a in- v českých slovech latinského a řeckého původu .....	100
A, a, a (píseň) .....	102

#### 7. lekce

<b>Substantiva 3. deklinace</b> .....	104
• Některé nepravidelnosti ve skloňování substantiv 3. deklinace .....	109
• Řecké skloňování ve 3. deklinaci .....	110
• Některá pravidla o gramatickém rodu substantiv 3. deklinace .....	111
• Genitiv a ablativ vlastnosti .....	113
• Genitiv subjektivní a objektivní .....	113

<b>Textová část</b> .....	114
• <i>De apro Calydonio</i> (Ov. Met. VIII, 284, 287 – 9) .....	116
• <i>De tempore aureo</i> (Secundum Ovidium) .....	116
• Ovidius: Zlatý věk (překl. Ivan Bureš; Met. I, 89 – 112) .....	116
• Počestování substantiv 3. deklinace .....	128
<i>Sedet musca in pariete</i> (píseň) .....	129

## 8. lekce

<b>Adjektiva 3. deklinace</b> .....	130
Participium prézentu .....	132
• Častější adjektiva, která mají v abl. sg. -e a v gen. pl. -um .....	134
Význam participia prézentu a jeho překlad .....	136
Ablativ časový .....	138
• Překlad adjektiva <i>omnis</i> , -e .....	138
<b>Textová část</b> .....	139
• <i>Ovidius ver describit</i> (Secundum Ovidium) .....	139
• <i>Iuppiter convocat deos</i> (Verg. Aen. X, 1 – 4) .....	140
• <i>Aeneas a dea Venere nova arma accipit</i> (Verg. Aen. VIII, 619 – 622) .	141
• <i>De Mercurio</i> .....	141
• <i>De inferis</i> (Secundum Ovidium) .....	141
• Česká substantiva končící na -nt .....	148
• Česká adjektiva končící na -antní, -entní .....	149
<i>In silvis resonant</i> (píseň) .....	150

## 9. lekce

<b>Sloveso sum, esse</b> .....	151
<b>Osobní zájmena</b> .....	153
Osobní zájmeno zvrtné .....	154
Přivlastňovací zájmena a přivlastňovací zájmeno zvrtné .....	155
Spona a jmenný přísudek .....	157
• Vazba <i>est</i> + infinitiv + genitiv posesivní .....	158
• Dativ posesivní (přivlastňovací) .....	158
<b>Textová část</b> .....	159
• <i>Diogenis responsum</i> .....	160
• <i>De bello puerorum Romanorum</i> .....	160
• Skloňování počestěných latinských substantiv 3. deklinace, zvláště jmen vlastních .....	166
<i>Adeste, fideles</i> (píseň) .....	169
<i>Alma nox, tacita nox</i> (píseň) .....	170

## 10. lekce

<b>Stupňování adjektiv</b> .....	171
Základní odborné výrazy .....	171

Komparativ pravidelného stupňování adjektiv .....	171
Superlativ pravidelného stupňování adjektiv .....	172
Nepravidelné stupňování adjektiv .....	173
Komparativ plūrēs, -a .....	176
• Ke stupňování některých adjektiv .....	176
• Opisné stupňování adjektiv .....	176
• Neúplné stupňování adjektiv .....	177
Ablativ srovnávací (komparativní) .....	179
Genitiv celkový .....	179
• Elativ – superlativ absolutní .....	180
• Komparativ absolutní .....	180
<b>Textová část</b> .....	180
• <i>Vergilius ruris tranquillitatem canens</i> (Verg. Buc. I, 82 – 83) .....	182
• <i>Caesar Britanniam describit</i> (Caes. Com. de b. G. V, 12) .....	182
• <i>Sapientia verba</i> .....	182
• <i>De Paridis iudicio</i> .....	182
• <i>De Atalanta</i> .....	183
• <i>De bello Punico secundo</i> (pars prima) (Secundum Livium) .....	184
• <i>Sic cantat Cyclops de pulchra Galatea</i> (Secundum Ovidium) .....	184
• Koncovka latinského superlativu v dnešní terminologii .....	190
Ego sum parvus venator (píseň) .....	191

## 11. lekce

<b>Adverbia</b> .....	192
Tvoření adverbíí .....	192
Stupňování adverbíí .....	193
• Seznam nejčastějších adverbíí vyjadřujících příslovečné určení času ...	195
• Genitiv ceny .....	196
<b>Textová část</b> .....	196
• <i>De bello Punico secundo</i> (pars secunda) (Secundum Livium) .....	198
• Střídání samohlásek .....	202
Noctem bonam (píseň) .....	203

## 12. lekce

<b>4. konjugace</b> .....	204
• Imperativ II. 4. konjugace .....	207
Indikativ imperfekta – shrnutí .....	208
Indikativ futura – shrnutí .....	208
Vazba jmen místních .....	210
<b>Textová část</b> .....	211
• <i>De Socrate</i> .....	212
• <i>Deorum oraculum de Aenea</i> .....	212

• <i>De laude agricolarum</i> (Secundum Vergilium) .....	213
• -E- v počestěných slovech .....	218
O mea cara Barbara (píseň) .....	220

### 13. lekce

<b>Substantiva 4. deklinace</b> .....	221
• Některé výjimky ve 4. deklinaci .....	222
Římské jméno .....	224
<b>Textová část</b> .....	225
• <i>De sede dei somni</i> (Secundum Ovidium) .....	227
• <i>Ave, Maria</i> .....	227
• <i>De diluvio</i> (Secundum Ovidium) .....	228
• <i>Sapientia verba</i> .....	228
• Počestřování substantiv 4. deklinace .....	234
Prope Breclaviam (píseň) .....	235

### 14. lekce

<b>Substantiva 5. deklinace</b> .....	236
• Substantiva různosklonná .....	238
Akuzativ časový .....	239
<b>Textová část</b> .....	239
• <i>Inscriptiones in solario</i> .....	240
• <i>Sapientia verba</i> .....	241
• Význam přídavných jmen reálný a racionální v češtině .....	248
Quid strepitum facit (píseň) .....	248

### 15. lekce

#### Indikativ prézentu, imperfekta a futura deponentních sloves

<b>1. – 4. konjugace</b> .....	249
• Význam a pádová vazba deponentních sloves .....	253
<b>Textová část</b> .....	253
• <i>De Herculis notissimis laboribus</i> .....	254
• Složeniny s koncovou složkou -patie v současné češtině .....	262
O flos tener horti mei (píseň) .....	262

### 16. lekce

<b>Číslovky</b> .....	263
Přehled číslovek základních a řadových .....	263
Skloňování základních číslovek .....	264
• Tvoření základních číslovek .....	265

• Číslovka ūnus, -a, -um u podstatných jmen pomnožných .....	266
• Číslovky řadové .....	266
• Číslovky podílné, násobné a slova číselného významu .....	267
Vazba základních číslovek se substantivy .....	268
• Určování času .....	268
• Číslovky secundus a alter .....	269
Římské číslice .....	269
Chronogram .....	270
<b>Textová část</b> .....	271
• <i>De legibus duodecim tabularum</i> .....	273
• <i>De libris Sibyllinis</i> .....	273
• <i>De Cicerone</i> .....	274
• Řecké číslovky v českých složených slovech .....	280
Porta Putimensi cum vadebam (píseň) .....	281

## 17. lekce

<b>Konjunktiv imperfekta</b> .....	282
<b>Konjunktiv prézentu slovesa esse</b> .....	284
Rozkaz a zákaz .....	285
• Konjunktiv potenciální a deliberativní .....	285
Ireální konjunktiv imperfekta .....	287
<b>Textová část</b> .....	287
• <i>Quis sequentia verba ex fabulis aut ex historia completeret</i> (in lingua Bohemica) .....	288
• Význam počátečních složek mon(o)-, poly-, un(i)- a multi- ve složených slovech .....	290
Si esset Bavorov (píseň) .....	292

## 18. lekce

<b>Konjunktiv prézentu 1. konjugace</b> .....	293
<b>Konjunktiv prézentu 2. – 4. konjugace</b> .....	294
Věty účelové .....	299
• Konjunktiv v dalších větách vedlejších .....	300
<b>Textová část</b> .....	302
• <i>Pater noster</i> .....	303
• <i>Poeta iuveni praecepta dat</i> (Secundum Ovidium) .....	304
• <i>De dictatore – aratore</i> (Secundum Livium) .....	304
• Koncové složky -fil, -fyl; -gram, -graf; -log, -logie ve složených slovech .....	310
Gaudeamus igitur (píseň) .....	311

## Závěrečná část

Úvod do metriky (Hexamet – Pentamet – Elegické distichon – Elize) ..	314
• Římský kalendář .....	316
• Datování .....	318
Nejznámější řečtí a římsští bohové .....	320
Seznam vlastních jmen a vlastních názvů .....	322
Přehled latinských předložek .....	332
Přehled počestěných předpon latinského a řeckého původu .....	334
Přehled stejných zakončení různých druhů slov .....	339
Přehled skloňování substantiv .....	342
Přehled skloňování adjektiv .....	343
Komparativ adjektiv .....	344
Skloňování osobních zájmen a zájmena osobního zvratného .....	345
Přehled číslovek .....	345
Přehled pravidelného časování přítomného kmene .....	348
<b>Česko-latinský slovníček .....</b>	<b>353</b>
<b>Latinsko-český slovníček .....</b>	<b>359</b>
Metodické poznámky k učebnici .....	402

... která právě vylučují gramatický jev procvičují.

Originalně koncipovaná slovní zásoba umožňuje jednak systematické vzájemné propojování latinských slov odvozených ze stejného slovního základu, jednak prezentuje spojitost původních latinských slov s „librymi slovy“ (popř. slovními spojeními nebo zvláštními významy) v současné češtině, která byla přijímána buď přímo z latiny, nebo prostřednictvím jiných evropských jazyků. Tento proces sahá až po současnost, kdy jsou tvořena nová porovnávání analogií ze starých či latinských základů. Takto pojetý způsob výuky latinské slovní zásoby nejen podporuje její zapamatování, ale také výrazně rozšiřuje vědomosti o slovní zásobě současné češtiny a zpestřuje a obohacuje tímto jazyk vědecku málo oblíbenou součást výuky latinského jazyka.

Další výhodou této nové učebnice je textový materiál, který je založen výhradně na latinské literatuře a vyplývá z něho jak výběr slovní zásoby, tak procvičovací materiál. Zeminná úsloví, citáty, sentence a „živá slova“ rozšiřují vešle jazykových znalostí také kulturní rozhled žáků.

K přiblížení antické kultury a k probuzení zájmu o ni slouží také barevné fotografie některých uměleckých děl a humorné ilustrace Pavla Raka na téma starých řeckých bájí.

Pro dobrou práci s učebnicí doporučujeme, abyste si pozorně přečetli autorské Metodické poznámky k učebnici, které jsou připojeny na závěr celé učebnice.